

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitási sora 25 kr.

Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Zombor, 1886. január 21.

Az országháznak január 18-iki ülésében Szabó László, Zenta városának képviselője, azt a vádat emelte Tisza Kálmán miniszterelnök ellen, hogy intimusai között van olyan is, aki az állam vagyonát harmad áron pocskolja.

Ezen nyilatkozat az egész Házban nagy izgalmat idézett elő. Tisza Kálmán alaptalan rágalomnak nyilvánította Szabó vádjait s egyszerre száz torok követelte a gyanúsított megnevezését. Sok nógatás után Szabó László négyszemközt megnevezni ígérte a gyanúsított egyént s erre a folyosón kísérletet is tett; azonban a miniszterelnök követelte tőle, hogy a megnevezés két ellenzéki képviselő jelenlétében történjék. Ez Szilágyi Dezső és Ugron Gábor ell. képviselők előtt meg is történt és ezen ügyben Szabó László, a P. N. jan. 20-iki estilapja szerint, főispánunk tisztelt nevét is megemlíteni merészelte.

Egyelőre minden reflexziótól tartózkodnunk kell; mert tudjuk, hogy minő kevés bátorsággal lehet valaki becsületén behegszthetetlen sebet ütni; de ígérjük, hogy a vizsgálathoz képest adósak a részletekkel sem maradunk. Ezen ügyre vonatkozólag kedd óta Budapesten foglalatlan főispánunknak egy sürgönye alapján most csak a következőket tesszük közzé:

Sándor Béla főispán ur fölhatalmazása folytán kijelentjük, hogy ő soha az állam tulajdonához tartozó vagyontól sem nem vett, sem ilyenek eladásával megbizva nem volt, sőt eladások vagy vételek jóváhagyására soha befolyást nem gyakorolt; ezért is a Pesti Napló január 20-iki esti lapjában megjelent és személyére vonatkozó hír vagy sajnós tévedésen, vagy rosszakaratú rágalmon alapszik.

A m. történelmi társulat.

Megjelent a megyei történelmi társulat Értesítőjének III. ik és IV. ik füzeté, mely újból is tanuskodik arról, hogy e szerény kulturális egyesület teljesen tudatában van azon közvetlen közelebbi célnak, melynek szolgálatába szegődött. Ez a cél nem más, mint a vármegye majdan megirandó monografiájához összehordani az anyagot.

Ez a konkrét és praktikus cél természetesen sok ideális és mellekes célt szív föl magába. Mert ezen társaság tért nyit a történelem műkedvelőinek anélkül, hogy a kapható kevés szakember esetleges munkáját gátolná. Ébren tartja, illetőleg ébresztgeti a történelmi kutatás utáni hajlamot. Megbecsülni és méltatni tanít a multat, mint a jelen anyját.

A régiebb korokra vonatkozó írott, kőből rakott vagy gyártott emlékek gondozására szoktat. Nagyban fégyelmezi a gondolkozást, amennyiben meggyőző arról, hogy minden cselekedet vagy alkotás csak az ő folytonosságában, vagyis időközön át tanúsított életrealitásában mutatja értékének igaz próbáját.

Végül, amit nálunk nem lehet eléggé emlegetni, minden történelmi kutatásnak megvan s mindig meglesz az a nagy erkölcsi haszna, hogy növeli bennünk az anyaföldhöz való ragaszkodást, fokozza az ősök hagyományai iránti kegyeletet, a divatos világpolgári kórság ellen az egyéni és faji jelleg helyes elöszerejét élesíti.

Ennyi és ekkora előnyök és vonzó tulajdonok mellett talán mégsem volna szabad sem azoknak, akik a történelemmel, mint szakmával, behatóan foglalkoznak, sem azoknak, akik mint értelmes műkedvelők, feldolgozható anyag és idő fölött rendelkeznek, mindenféle csinált ürügyök alatt e társulattól visszavonulni, vagy a mások jóakaratu működését — ha az mindjárt szerényebb méretű is — elkedvetlenítőleg bagatelizálni.

Mig ez a társulat meg nem alakult, annyian és oly dagasztó hévvel cikkeztek megteremtése érdekében, hogy ha ezek mindegyike évenként csak egy dolgozattal támogatná is a saját indítványát, akkor a társulat hamar fölvirágozna.

Sokan már megalakuláskor azt az olcsó bölcseséget hallatták kritikául, hogy: szakemberek alkothatnak tudományos társulatot, de társulatok nem rögtönözhetnek tudományos szakembereket.

Ha ezen nem szellemtelen mondásban volna annyi jóakaratu, mint igazság, hát kár volna, mint jó ötletet, tovább csépelni.

Csak hogy a mi történelmi társulatunk csupa szakemberekből nem alakulhat; mert először azok a szakemberek nincsenek; másodszor mert ami kevés van, az aligha tett előtanulmányokat oly célból, hogy ha véletlen sorsa Bácskába veti, hát itt helyi specialista fejlődjék belőle; harmadszor a szakemberek nem dolgozhatnak anyag nélkül, sem nem rendelkeznek idővel s költséggel, hogy ládáról ládára, fiókról fiókra járjon széles e megyében s összeböngéssze, amiből valamit ki lehet ókumlálni; negyedszer meg ha ez a társulat csak szakembereké volna, akkor abból a műkedvelők eo ipso számúzza lennének s így a kőmives mesterek elkergetnék maguk mellől a tégladogatókat s pempőhordókat, akik nélkül pedig ők sem mehetnének semmire.

Hiszzen a világ minden tudományos vagy olyanszerű társulata, mely nem kizárólag szakörök, hanem a nagy közönség számára dolgozik, párhuzamosan fölvesz a szakemberek mellé műkedvelőket. Lám, maga Tudományos Akademiánk jár elül elfogulatlan jó példával, midőn nem kérdezi, kinek mi a szakmája; hanem örömmel ad helyet, hogy kiki a maga műsája sugalma szerint mutathassa be szellemi termékeit. Így esik meg, hogy a régi latin klasszikusokat fogorvosok fordítják, némely kuriai bírói epigrammákat olvas, theologusok szerelmes színműveket mutatnak be, földes gazdák meg az egek forgását mércsigélik.

Hát miért teszi nálunk az az egynehány odaváló férfiú azt a mindenféle kifogást, mikor azok mind csak a nemakaródszának szinonimái?

Ha legalább itt a metropolisban lakó értelmiség műkedvelő és szakértő tagjai mind belépneek és működneek a társulatban, mindjárt azt nyernék, hogy miután mindenkinek van egy kis adherenciája a megyében, hát ide csatolnók, ide vonnók a mi érdekkörünkbe egész megyénket.

Ily előzmény után aztán nem kellene mást tenni, csak megbeszélni azon módot, mellyel a megyebeli nagy közönség fölvilágosíttassék a mi munkálkodásunk céljáról s eszközeiről.

Mert mai napig se tudja, hogy itt miről van szó.

A mi nagyon is praktikus népünk az ilyen elméleti, ideális ügyeken, amelyeknek közvetlen haszna nem szembeszökő, magától aligha lendít. Állandóan izgatni, szüntelenül kérni s ostromolni kell. És ami fő: minél könnyebb tenni neki, hogy kiki beadhassa, ami régisége akad.

Hiszzen ha mi pl. a lelkes és tanító urakat egy cirógató körlevélben fölkerültük volna, hogy mire sziveskedjenek érdeklünkben figyelmüket kiterjeszteni, mit kérjenek, mit vegyenek meg a néptől; mifele iratok, könyvek, kövek, edények stb. érdekelhetnek bennünket; milyen épü-

leteket vagy romokat volnánk hajlandók szakértővel megvizsgáltatni: hát akkor ha egyéb haszna nem volna is ezen fölcsólitásnak, annyi hatása tán mégis csak lenne, hogy lassankint összeállíthatnók tárgyi kathegoriák szerint, mely tereken s mely intenzivitással lehet nálunk dolgozni? mely részletes feladatok várnak reánk s mikép lehet azokat csekély anyagi erőnk mellett legkönnyebben megoldani?

Igy azután lehetne akár szakosztályokat alakítani s egy szakember mellé néhány dilettánst besorozni, de úgy, hogy akkor amannak vezetése s megbízása szerint a mindenütt előforduló könnyebb segédmunkákat ők végezzék; és ne mint most, működő tagok legyenek . . . működés nélkül.

Egyébiránt bennünket ez a közöny nem lep meg, sőt őszintén szólva a körülményekhez képest aránylag elegendőnek találjuk a történelmi társulat iránti érdeklődést akkor, ha ennek elméleti értékét fontolóra vesszük s nem felejtjük el, hogy más humánus, praktikus, szükségesnek elismert intézmények is, mint pl. az óvodák, gazdasági ideák csak nagyon lassan tudnak elterjedni.

Ez azonban ne lohassa azon egynehány megyei történésziünknek és műkedvelőinknek a kedvét, a kik egymaguk végzik azt a nagy és terhes munkát, melyet a hazafiság, magyar becsület és megyénk reputációja mindnyájunkra kír. A jobbak elismerése, ha nem is zúg kábitó taps hozzája, nekik, az ő fenkolt szellemüknek, elég jutalom lehet.

Gladstone világmegosztási eszméi.

III.

Öregnek mondta magát Gladstone s azért minden is öregnek tetszett előtte.

Ezen nincs mit csodálkoznia a gondolkodó észnek; de hogy ebből, az öregségére büszke Angliának fiatalságát vonta le s csak ennek tulajdonított ifjú életet: az valóban több mint anglomania, ez — angol hóbort.

Hát az ezeréves államok csakis hármannak Európában s ezekből kettőnek kevesebb privilegiuma legyen, mint az angolnak, mert hát ő szerencsés kolonizátor s a francia, meg a magyar is, ezek között, mint szintén ezeréves államok csak azért ne legyenek életképesek, mert az egyik állítólag nem szerencsés kolonizátor; a másik meg saját hazájában is kolonizatori képességét a kormányhatalmi viszonyoknál fogva nemzetellenes irányban vitte keresztül?

Hát biz ez olyatén okoskodás, hogy mivel Európából kirajzik a tengereken túli szabad és bőséges ingyenföldekre is a népfölösleg; de hát az élelmes iparkodási szellem is, nagyobb boldogulási vágyból, főleg Amerika térségeit keresi fel — mert ott nagyobb a kereslet, miért is nagyobb a napszám is — tehát ennél fogva, Gladstone szerint, Európa már végső életforrásait is kimeríté (?) mit a folyton növekedő kivándorlók számával akar bizonyítani.

Hát igaz! Európa legjobb erői Amerika, Ázsia és Afrika kolóniába távoznak; de hát, mit bizonyít ez?

Csak azt, hogy a népség a nagyobb haszon és könnyebb megélhetés után törekszik; s ha ezt az angol és állítólag az orosz kolóniák tüntetik fel legjobban: ebből csak az következik, hogy e két országban az állami és megélhetési viszonyok türehtenek; s eliparkodik az angol-ir és az orosz letiprott alattvaló más szabadabb tájak zöld virányaira és boldogságaira; de nem hogy az angol és orosz prestige s az az angol és orosz hatalom életrealitását tanúsítsa, hanem hogy azoktól szabaduljon és idővel lerázza az angol és orosz járom boldogtalanságait.

Észak-Amerika angol gyarmatai erre a legjobb példák, melyek Amerika nagyságát idézik elő. És talán visszaváncolnak az angol kolonizatori dicsőség régi határai közé?

Sőt inkább! kivívták az anyaország ellenében függetlenségüket s megalapították Amerika nagyságát...

És aztán! vajjon az orosz gyarmatosítás boldogságairól is, mit tud a világ?

Csak annyit: hogy katonailag könnyedén meghódította a sok nomád és szabad népségeket; és aztán, éppen ezek katonai szervezése és felhasználása által terjeszti a félelmet Európában, hogy általuk a művelt Európát rettegésben tartsa és Dzsingisz-Khánként elborítsa...

De hát civilizálták-e őket? szabaddá művelté igyekezett-e őket tenni? hogy a civilizáció is lássa hasznát az orthodox-orosz boldogításnak? ez a kérdés.

Az orosz lengyelek, bulgárok, szerbek; a finnek, litvánok, a lettek, lappok, liflandiak, samojédek; a syrjánok, wotjakok; a cseremiszek, a csuvasok, mordwinok és német-svédek; a baskirok és cserkeszek; kalmükök és oláhok; s végre a zsidók és cigányok: ezek mind várva várják a szabadulás óráját; és ha ez be fog következni, mert az orosz szabadság kivívásával ennek is be kell egyeznie: ugyan Gladstonnak akkor, az oroszok tulajdonított kolonizatori képességével hogyan leszünk?...

Csak úgy, mint az angolokéval Amerikában, kik felszabadulásuk órájában szépen el is szakadtak az angol-anyaországtól és most függetlenül, ugyan bár angol életet élnek még ez idő szerint; de hogy a jövő majd Amerika képet is miként fogja visszaadni? az attól függ, hogy a népek konglomerátuma ott minő irányt fog venni? s ez már is nem kizárólag angol, de világszeretű egyveleg irány, mely az angol presztígnak semmi tekintetben nem áll szolgálatára.

Hát ennyit elég tudnunk Gladstone kolonizatori nagy humbugjára nézve; a többire nézve pedig, a jövőt mi azon ideának vagyunk hajlandók oda ítélni, mely a keresztény testvéri szeretet szolgálatában fog állni; tehát nem az angol és orosz önösség ideájának, mely kizár minden individuális nemzeti életet; hanem a mely a legkisebb nemzeti önállóság védelmét is feladatául tűzi ki, ha csak az a hazáival nem ellenkezik; s ennek realizálására minden erejét fogja felszentelni. Mert hát, ez volna azon epocha, mely az aranykor eszméjét is testesítené e földön!

Mert hát mi is volna e világból, ha Európa fenéklét státusfériai mind Gladstone és Katkoff, Aksakoff és Ignatievokból állnának? ha mind úgy gondolkoznának, hogy: mivel anyagi erővel rendelkezik akár az angol, akár az orosz is ez idő szerint; tehát e kettő uralja az egész kerek földet?

Hát miért is uralnák éppen ők? kik, amit szereztek is, csak jobbra erőszakkal és nem avégből szereztek, hogy meghódított népeiket civilizálják és meghagyják nemzeti individualitásaikban, hogy ezek, mint ilyenek, szabadon és büszkén kövessék hódító uraikat: mert alattok ők is boldogok és büszkének érzik is magukat?

Óh nem! ők a hajdankor skláv systemáját gyakorolják meghódított népeik és nemzeteik ellenében; csak hogy ezt nem vallják be; de hát annál inkább gyakorolják: mert lassan-lassankint, de sőt legtöbbször erőszakkal kivetkeztetik az illető meghódított népeiket és nemzeteiket nemzeti individualitásaik, szokásaik, nyelvök s a mi legfőbb, vallási érzelmeikből; s erre azt mondják ők: nekik erre joguk van, mert Ázsia és Afrika népei önmagukban nem civilisálhatók.

Hát mondhatják-e ugyanezt Európa egy bizonyos lenyűgözött nemzetére is, mely nem csak civilisatóképes, de keresztény-katolikus; s mint ilyen, bizonyára akár az angol és német protestantizmus, akár az orthodoxizmus civilisatójával mérközni képes? s mégis annyira üldöztetik, hogy egyik országból a másikba üzetik, mivel állítólag veszélyes az a német nemzetiségre nézve; vagy inkább azért, mivel nem akarja elfeledni nemzeti nyelvét és történeti múltját s marad lengyelnek; mert hazáját a három hatalom erőszaka három részre osztá, s azóta nem tud egyesülni?...

Bizonyára a civilizálási ürügyel nem léphet fel sem az orosz, sem a porosz — és Ausztria nem is követi el e bünt — de azért mindkettő: az orosz és porosz is, a XIX század szegényére: ezrenként expatriálják, éppen most, napjainkban, békés és szorgalmas alattvalóikat csak azért, mert az egyik német, a másik meg lengyelül beszél, s ezzel bevallják — ez ugynevezett nagyhatalmasságok — hogy

félnek a német és lengyel ajkak hazafiságától!...

Hát biz ez napjainkban történik s nem a már letűnt római világban, midőn még a sklávok polgárokul sem érezheték magukat; hátha még rómaiak is voltak az illetők mint olyanok?

Az orosz és porosz hazafiság csak így véli megmenthetőnek saját hazáját és ők mégis azt mondják, hogy joguk van — a hódításra a civilizáció érdekében! igen! — az erőszakra csak hogy úgy vagy úgy célt érhesenek, vagyis megtisztogathassák Oroszországot a némettől s Poroszországot a lengyelektől.

Hát biz ez szörnyű aberrációja a vélt nagyságnak, melynek következményeit még nem is látják befontézői ezen coup d'étatnak; csak ha nem is szégyellik majd el magukat: midőn az okozott embertelenség átkait is megérezni fogják!

Antunovits József.

Hirek.

A m. kir. igazságügyminiszter Joanovits Urost, a helybeli telekkönyvi hivatal II. oszt. segédvezetőjét, I. oszt. segédvezetővé léptette elő.

A m. kir. honvédelmi miniszter, a m. kir. honvédelvosságnál mozgósítás esetén rendszeresített élelmezési tiszt helyek betöltése céljából, egy február havában összeállítandó és 3—5 napig tartó élelmezési tiszt tanfolyam felállítását rendelte el. Hallgatókúl 24 önként jelentkezőt, szabadságot állományu gyalogsági hadnagy van berendelve, kiknek ezen tantolyamba való idejük az őszi gyakorlat rovására lesz betudva.

Virter Bertalan váci c. püspök és örkanonok, kit városunkban rökönai utján sokan ismernek és tisztelik, a papi nyugdíj segélyalapnak 1000 forintot, a váci kath. leányiskolának 10,000 forintot adományozott. Különben, mint a legnagyobb sajnálattal halljuk a jeles főpap veszélyes gyomorhájában szenved s a legrosszabbtól lehet tartani.

Moess Károly és Pártos Izidor 5 ik honvédszázalóbeli szabadságot állományu hadnagyoknak, a m. kir. honvédség kötelékéből kérelmezett kilépése, a védkötelezettség teljesítése után, viselt tiszti rendfokozatuk megtartása nélkül, megengedtetett.

Dr. Flatt Győző, délbácskai 6 ik számú honvédszázalóbeli szabadságot állományu hadnagy, a magyar királyi honvédség szolgálati kötelékéből ideiglenesen elbocsátatott.

Meghívó. A Bács-Bodrogh megyei történelmi társulat 1886 ik évi február hó 2-án délután 2 órakor Zomborban, a megyeház kis tanácstermében, fenállásának második évi közgyűlését s ezzel kapcsolatosan hetedik nyilvános felolvasó ülést tartja, a melyre az egylet tagjait tiszteletteljesen meghívni ezennel van szerencsém. Kelt Zomborban, 1885. év december hó 31-én. Schmausz Endre, egyleti elnök.

Sztanisicon hétfőn Goldscharek József, a közszeretben és tiszteletben álló esperes-plébános, háj-szent lőrinci prépostá történet kinevezetése alkalmából nagyszerű áldomás ebédet adott, melyen a helybeli értelmiség tagjai s a környék papságán kívül Zomborból a zimankós idő dacára is sok előkelő ur vendég rándult ki. Ebéd alatt a nap hőse Sándor Béla főispán urra, ömeltősága viszont az ünnepeltre; majd a háziur Széchényi József kir. tsvzéki elnökre és Czirfusz Ferenc kir. tanfelügyelőre köszöntött. A tanfelügyelő ur a r. kath. papságot, mint nehéz közoktatási feladatainak állandó s mindig készleges munkatársát éltette. Maison Mihály rigyicai, Berényi Dániel bajai, Válics János madarasi plébánosok a szomszédos esperesi kerületek nevében éltették a háziurat, aki mély megindulással s a szeretet elfogultságától reszkető hangon éltette papársait, testvéreit az urban. Majd dr. Molnár István Lajos (latinul) köszöntötte föl, mint olyan férfit, a ki az egyházi kötelemekkel párhuzamosan a közügynek és hazafiságnak, a magyar kultúrának és humanizmusnak is állandó tiszt szolgája. Ugyanő Széchényi Jenő országos képviselőre is poharat emelt, mint oly férfit, ki jelen országos minősége mellett is folyton a megyéhez hű s annak érdekei iránt melegen ér. Felköszöntötte még Széchényi Jenő orsz. képviselő Poppovics Dusan szolgabíró, mint a járás szeretett főnökét; majd dr. Offenheimer Vilmos orvost és földbírók, mint a közügyek veterán bajnokát. Ekkor a kedélyes háziur a „Bácska” szerkesztőjét éltette. Széchényi József tsvzéki elnök ur humorosan a jelenlevő fiatalokra, kikkel most először találkozik; dr. Sor Ferenc községi orvos a község népe s értelmisége nevében a ünnep hőse, majd egy sokbeszédű ur a község özszeretűre — a jegyzőre — mondott áldomást. A kedélyes társaság vidéki tagjai a csatagos idő miatt öt óra után kezdtek nehéz szívvel oszladni, de a helybeliek és szomszédok ott maradtak, mondván: Jó nekünk itt lenni, csináljunk három — partit.

A közoktatásügyi miniszter középiskolai oktatásunk 1884—5-ben „cimü” jelentésének második füzetében megénk gymnasiumaival is foglalkozik. Nevezetesen jelenti, hogy a zombori állami gymnasium építkezése 133,000 forint költséggel befejeztetett, elismeréssel adozik Zenta városának, mely 36000 forintot új gymnasiumi épületet emelt. Jelenti továbbá hogy megindultak a tárgyalások a bajai gymnasium építkezése ügyében is, mely Baja város, a zirc-cirtercei rend s a tanulmányi alap vállvetett áldozatkészségéből fog épületet nyerni; az új-verbázi pártfogósági algymsium pedig államsegélyt kér.

A zombori kir. törvényszék elnöke, Pilaszanovits Mátyás, zombori kir. járásbírói joggyakorokot, ugyanoda díjas joggyakorokká nevezte ki.

Gyászhir. Gfeller Ferenc megyei számvevő családját súlyos csapás érte, Károly nevű fia, tiszthelyettes a cs. kir. 33-ik sereznél, hosszu és kínos szenvedés után élte 24-ik évében f. hó 18-án Aradon elhunyt. Béke poraira.

A cs. és kir. 23. gyalogezred helyben állomásozó altisztjei az 5. honvédszázalój altisztjeivel, február 6-án zártkörű táncvigalmat rendeznek Ploennies báróné ezredesné védnöksége alatt.

A zombori izraelita nőegyletnek pénztári kimutatása 1885. évi december hó 31-én. Bevételek: Tőke 18-4. január 1-én 4446 fnt 21 kr. Vegyes bevételek 782 fnt 83 kr. Összesen 5229 fnt 09 kr. Kiadások 670 fnt 70 kr. Pénzkészlet 4558 fnt 39 kr. — A kiházasítandó alaphól 1885. évben kiosztatott 60 fnt. 1885. évi december 31-én marad pénzkészlet 216 fnt 50 kr. Spitzer Róza, egyleti elnök. Dr. Grüner Samu, egyleti titkár. Weidinger Sándor, egyleti pénztárnok.

Az ó- és új-szivaci takarékpénztár az 1835. évre részvényeseinek 16% osztalékot fizetett

Apatinból írják: Az apatini daleylet folyó hó 14-én este tartotta meg Dombovits Márton elnöke alatt ez évi rendes közgyűlését. Az elnök megnyitó szavai után Ribicezy Béla a múlt évben tartott 25 éves jubileumról, mint ez ünnepély rendezésére kiküldött bizottságnak elnöke, részletes és terjedelmes jelentést tesz a két albizottság működéséről és előkészítő intézkedéseiről, a megjelent vidéki daleregyletek ünnepélyes fogadtatásáról, az ünnepély mikénti sikeréről és az ünnepély alkalmával befolyt bevételekről és ennek kapcsában a kiadásokról is. Ezen kimerítő jelentést, mely egyszersmind a lefolyt dalárda-ünnepélynek gyönyörű hű leírását képezi, sokszoros éljenzéssel fogadta a közgyűlés és azt egész terjedelmében a jegyzőkönyvbe felvétetni határozta. Az egylet pénztárnoka röviden jelentést tesz a pénztár állapotáról. A mult estendőben 128 fntért különféle zeneművek szerettek meg. A mult évi számadások felülvizsgálásával Veber József és Milla Márton bizattak meg. A farsangi mulatságok rendezésére az egylet ifjabb tagjai kérték fel. Miután az egyletnek az előbbi évekhez képest aránylag kevés — 20 pártoló tagja van, ennélfogva a közgyűlés szükségességnek tartja a jobb módú értelmes polgárokhoz felhívást intézni s őket a daleylet anyagi támogatására felkérni. — A tisztújítás a következő eredménnyel ejtetett meg: Schmausz Endre az egylet tagjai sorából kilépven, díszelnöknek választott meg. Elnök Ribicezy Béla, alelnök dr. Schmausz Antal, jegyző Ehmány Ferenc, pénztárnok Resch Miklós, levéltárnok Bogner Antal, zászlóvivő Kamerer István. Választmányi tagok: Puck István, Rátay Tivadar, Dombovits Márton, Veber József, Milla Márton, Csincsek Nándor. Karmesterek: Inglicshoffer József és Oppenländer Gyula.

Dr. Neubach, madarasi községi orvos, most vasárnap esküszik meg Hegyesen a kedves Kriszhabér Paulin kisasszonnyal.

Színházunk igazgatósága, a bujósokát játszó Tóth Béla szinigazgatónak e hó 24-ig terminust adott, hogy a közben megfelelő szerződést adjon s a játszat megkezdje; különben a színházra való igénye elenyészik. Egyuttal tárgyalások kezdettek Gerőivel, a temesvári színház jöhírű igazgatójával, az iránt, hogy Tóth Bélának valószínű visszalépése esetére mennyiben volna kedve színházunkban játszani. Végleges döntés a napokban várható.

Gomboson egyik forgalmi tisztviselőnek a nejét még a nyáron vesztett eb marta meg s a körtünetek csak most ütöttek ki rajta. A szegény asszony iszonyú kínok között kisenvedett.

A helybeli segélyegylet, mint halljuk, még e hónapban megtartja közgyűlését és az első évtársulat betéteit nyereséggel együtt kifizeti. Ugy halljuk, hogy egy 52 fnttal befizetett részvényre 10 fnt 50 kr kamat esik.

Meghívó. A zombori polgári kaszinó-egyletnek f. 1886 évi január hó 24-én, vasárnap, délelőtti fél 10 órakor az egylet helyiségében tartandó rendes közgyűlésére az egylet tagjai hazafias üdvözléssel meghívattak. Tárgysorozat: 1. Elnöki jelentés az egylet előző évi állapotáról. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése az előző évi számadások felülvizsgálásának eredményéről. 3. Az évi költségvetés megállapítása. 4. Az előző évi választmányi, tisztviselői és számvizsgáló bizottság lemondása és felmentése. 5. Új tisztviselő, választmányi tagok és a folyó évi számadásoknak az év végén leendő felülvizsgálására számvizsgáló bizottság választása. Dr. Bäumel Ede, jegyző. Schmausz Endre elnök. Tisztelettel figyelmeztetnek mindazon tag urak, kik a közgyűlésen jogaikat gyakorolni óhajtják, hogy az alapszabályok 36. §-ból kifolyólag kötelezettségeiknek eleget tenni sziveskedjenek.

Az apatini községi iskolásoké folyó hó 17-én tartott üléseben, az elemi tanitók által javaslatba hozott szegény tanulók nagyobb részét, számszerint 40 fnt és 42 leányt a legszükségesebb téli ruhával látta el.

Az újévi üdvözlétek megváltása címén a megyei árva- és szerethetű javára folytatólag adakoztak: Ó-Szivac község 10 fnt, Poppovics Dusan 3 fnt, Gombos Gábor 3 fnt, Boromiza János 2 fnt, Székfi György 2 fnt, Vuits Sándor 1 fnt, Lukácsévits István 1 fnt, Dudás Lajos 1 fnt, Kalmár Antal 1 fnt, Merényi Árpád 1 fnt, Brestyánszky Kálmán 2 fnt, Vibirál Dénes 2 fnt, Mikosevits Antal 5 fnt, Radovych Imre 2 fnt, Ribovitz András 3 fnt, Pentz Ádám 2 fnt, Kelemen János 5 fnt, Szabó Mihály 1 fnt, Fráter Pál 1 fnt, Auer Ferenc 2 fnt, Szaich Ferenc 1 fnt, Szilvássy János 2 fnt, Csopor Gyula 1 fnt, Mezey Imre 50 kr, Harlikovits Gyula 50 kr, Büchler Róbert 40 kr, Bartl Antal 40 kr, Csarsch Károly 20 kr, dr. Szommer Antal 1 fnt, id. Bogyó Ottó 50 kr, Peyerle János 1 fnt, Mallin Károly 1 fnt, Lemaits Milován 1 fnt, Gruits Szvetozár 1 fnt, Breszlauer 50 kr, e szerint újabban befolyt a mai napig 62 fnt, ezt a f. hó 8-án a házipénztárba átadott 301 fnt 50 krhoz hozzáadva, a gyűjtés eredménye 363 fnt 50 kr. Zomborban, 1886. évi január hó 19-én. Schmausz Endre, alispán.

Megjelent a Bács-Bodrogh megyei „Történelmi Társulat Évkönyv” III. és IV. füzeté a következő tartalommal: A római sáncok. Irta Rohonyi Gyula. Bácskai adatok a török defterekben. Közli Steltzer Frigyes. Bács és Bodrogh megyei tanitók külföldi egyetemeken. Közli Iványi István. Feren-esatorna, a baja bezdáni tápcsatorna és a kis-sztpár-újvidéki öntöző esatorna rövid története. Irta Koch József. Volte Bácsban önálló püspökség. Dudás Gyulától. Titkári jelentés. Vegyések.

Ve kolájána János ig közzé. A könyvtár iskolai t ben a h Sándor A. miatt a se előre van ut a kocsi küldess amely az elak lepetés most m borítja tek szé szél siv nagy h akarna podtak nagy s társasá szörös nagy o midőn történe Napló. A rendez rendez 1885 é évben az elm kai tö rosi tö bor é egyen hamos csak 10 es lyait ellátta januá évben temei r. K béke tames életé százk orvos ürese vel tu is, sz sódí orszá vény órákó ténék dogu fogu lomr sódó szen 22-é tatn béle Szar any novi bors misz elbé téve vizs leti szol lyá rész dáb zés jó Fiz kor for és gyé rés nye lea ugy nó a t hav ny ügy ak fon tá. 188 mi kál kor ha vis bat

Melléklet a „Bácska” 7-ik számához.

Vettük a m. kir. államvasutak gombosi népis-kolájának 1884/5. évi értesítőjét, melyet Haszmann János igazgató és dóri Páky György tanító tettek közzé. Az intézet 6 osztályból áll; el van látva iskolai könyvtárral, selyemtenyésző helyiséggel, méhes-sel és iskolai takarékpénztárral. Az intézetet a lefolyt évben a hivatalos iskolátogatáson kívül meglátogatta Sándor Béla főispán is.

A Szabadkáról elindult vonat 14-én a hó miatt a Bajmók felé vezető félúton elakadt úgy, hogy se előre, se hátra nem mehettek vele. Mint egy hatvan utazó volt a vonalon, kik dideregve kiabáltak ki a kocsikból hogy mi lesz hát? Követelték, hogy futár küldessék be segélyért Bajmokra vagy Szabadkára, amely állomáshelyek mintegy 2 óra járányira voltak az elakadás színhelyétől. E helyett azonban az a megfontolás várt az utazókra, kuffereitől, mindenestől, hogy most már kiki menjen, a merre tud Térdig éri hó borítja az egész vidéket, az utasok kétségbeesve néztek szét a fehér síkságon, melyen dermesztő hideg szél sivalkodott végig. Két óráig kellett gyalogolni a nagy hóban, hidegben, ha bármelyik állomásra elakarnak jutni. Elkezdtek tanakodni s végre megállapodtak abban, hogy vissza mennek Szabadkára. A nagy kellemetlenség dacára hangos hahotára fakadt a társaság minden tagja, midőn a bundás, bőrdűs, szőrésimás karaván megindult hazafelé. Szabadkán nagy derűtséget keltett a piros orru utazó társaság, midőn a város utcáin megjelent; a kalandos utazás története csakhamar elterjedt az egész városban. Sz. Napló.

A zombori Népőr február 1-én polgári bált rendez, melyre a t. közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség.

A szabadkai kir. törvényszéknél a lefolyt 1885 évben 22 esőd nyitottat, mely szám a megelőző évben is megvolt. Csak hogy ezen 22 esődből 17 esik az elmúlt év első felére és 5 a másik felére. A szabadkai törvényszék, esődjai nagy számánál fogva, a fővárosi törvényszék után a második helyet foglalja el. Zombor és Ujvidék törvényszékeinek területén 1885-ben egyenkint 10 esőd volt. A zombori törvényszéknél rohamosan szaporodnak a esődök, mert, míg 1884-ben csak kétszer nyitotta meg a esődöt addig 1885-ben 10 esődöt rendelt el.

A petrovozellői tüzoltó-egylet alapszabályait a m. kir. belügyminiszter a bemutatási záradékkal ellátta.

Gyászhir. Klózel szül. Ácsy Rózsa folyó évi január hó 21-én reggeli fél 8 órakor életének 21-ik évében Bezdánban elhunyt. A boldogultnak hült tetemei folyó hó 22-én d. u. 3 órakor fognak a bezdáni r. k. kirkertben örök nyugalomra tétetni. Áldás és béke poraira!

Cservenkán Zwipp Mária az ottani volt póstamester leánya, a napokban revolverrel véget vetett életének.

Kis-Kér község az idén üli meg alapításának száz éves jubileumát.

Szeghegy községe dr. Ott Konrád új-verbázi orvost fölkérte küldetésileg, hogy fogadja el az ürszedésben levő orvosi állást.

Gyászhir. Alulírottak mélyen szomorodott szívvel tudatják számos rokonai és ismerőseik nevében is, szeretett testvérük, illetve felejtetlen atyjuk borsódi Latinovics Vince földbirtokos, hites ügyvéd, volt országgyűlési képviselő és Bács-Bodrogh megye törvényhatósága-bizottsági tagjának f. hó 19-én, este 6 órakor a halotti szentségek átjatos felvétele után életének 63-ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. hó 20-án, d. u. 5 órakor fognak a halottas háznál beszenteltetni, örök nyugalomra f. hó 21-én d. e. 1/2 12 órakor leendnek Borsódon a családi sírboltban elhelyezve; a lelke üdvéérti szentmise-áldozat végre ugyancsak Borsódon f. hó 22-én d. e. 10 órakor fog a Mindenhatóknak bemutatni. Baján, 1886 évi január hó 19-én Áldás és béke lengjen porai felett! Borsódi Latinovics Géza, Szaniszló, Mártha, László, gyermekei és ezek édes anyja, Bonyhádi Perczel Miklósné szül. borsódi Latinovics Hermína, Szeődemeteri Nyers Lajosné szül. borsódi Latinovics Jusztina, testvérei.

A közmunka- és közlekedésügyi m. kir. miniszterium ezennel pályázatot hirdet oly kézikönyvnek elkészítésére, mely az államutak közvetlen felügyeletével megbízott utmesterek által leendő képességi vizsgálata tárgyait oktatólag előadná, és a szükséges elméleti ismeretek mellett egyuttal az említett személyzet szolgáltatásban előforduló teendőket is tárgyalná. A pályázat feltételeit a hivatalos lap f. hó 19. száma közli részletesen.

Ujvidéken és Pancsován a m. kir. selyemföldében 50 munkásleányra van szükség a munkák végezésére. Legalkalmasabbak ezen munkára egészséges, jól kifejlesztett és 14-16. évkor közt levő leányok. Fizetésük ezen leányoknak mindaddig, míg tanoncok, koruk, szorgalmuk és ügyességükhöz képest 9 és 11 forint közt váltakozik havonként; e mellett lakásukról és a szükséges ágyneműkről is az illető selyemföldgyár gondoskodik, valamint az utiköltség is a gyár részéről fedeztetik. — Elelmezésükről azonban a leányok önmaguk kötelesek gondoskodni. — Ha a munkások leányok egy vidékről lennének beszerezhetők, akkor ugyanazon községből, vagy vidékről még egy korosabb leány is alkalmaztatnék, a munkás leányok számára főzne, a felügyeletet feleltők gyakorolná, — ezen nő fizetése havonta 30 frt lenne. Ha a leányok a munkát annyira elsajátítják, hogy az első félév után a nagyobb ügyességet kívánó dologgal is megbízhatók lesznek, akkor fizetésük havonként 14 frtra, ha pedig később a fonást is elsajátították, 18 frtra felemeltetik. — Névtani betegség esetén a gyógyítás ingyen eszközöltetik. — Munkába lépés ideje 1886. március hó 1-ső napja.

Hirdetmény. A hadmentességi díjról szóló 1880-ik évi XXVII-ik t. c. 13. §-a alapján felhivatnak mindazon védőkötelesek: 1. Kik a hadiszolgálatra alkalmatlanoknak nyilvánítottak. 2. Azok, kik az utolsó korosztályban, vagy abból való kilépésük után mint hadiszolgálatra nem alkalmasak, az állítási lajstromba visszahelyeztetettek. 3. Azok, kik az utolsó korosztályban vagy ebből való kilépésük után a véderőről szóló

1868. XL. t. c. 17. §-a értelmében felmentettek, vagy a 40. §-a c) pontja értelmében a tényleges hadiszolgálatból elbocsájtottak. 4. Azok, kik a katonai szolgálattól eltöltése előtt oly testi fogyatkozás miatt bocsájtattak el, mely az illetőt nem tette kérésképtelenné és kinél a testi fogyatkozás nem a katonai szolgálattal teljesítésének következménye. 5. Azon védőkötelesek, kik a törvényszerű szolgálattól idő eltelte előtt az osztrák-magyar monarchiából kiköltöznek, — hogy a hadmentességi díjra vonatkozó bevételeiket legteljebbet f. é. február hó 28-ig a városi számvéviségnél felelősség terhe alatt beadni el ne mulasszák. Zombor 1886-ik évi január hó 10-én. Hoffmann Mihály polgármester.

A m. kir. belügyminiszter következő körrendeletet intézte a törvényhatóságokhoz: Ismételve tapasztaltatott, hogy olyan tartalékos katonák a szabadságot állományon honvédek is nyertek a közigazgatási hatóságok javaslata következtében hosszabb időre külföldre szóló útlevelet, kik szolgálattételre, öszi fegyvergyakorlatra vagy újonc-oktatásra még a folyó évben voltak behívandók, azonban mint útlevelel távollevők a fegyvergyakorlaton, illetőleg az ellenőrzési szemlén nem jelentek meg. Ugy a tartalékos s tartósan szabadságot katonáknak, mint a szabadságot állománybeli honvédeknek az időszakos fegyvergyakorlaton és ellenőrzési szemlén leendő megjelenésük biztosítása céljából: ezennel utasítom a törvényhatóságokat, hogy a külföldre utazni szándékozó, állandóan szabadságot s tartalékos katonák és honvédek ily minősége iránt biztos tudomást szerezzék, azok részére a külföldre, hazamos időre (2 év) szóló útlevelet kiszolgáltatását — megfellelőleg az 1871. évi 36,059/H. M. szám alatt közzétett katonai szolgálattal viszonyok körüli utasítás 17-ik §-a 6-ik pontjában foglalt szabálynak — csakis azon esetben bozza javaslata, ha az illetők az állomány-illetékes katonai vagy honvédparancsnokságnak a legközelebbi fegyvergyakorlaton és ellenőrzési szemlén való megjelenés alól felmentő engedélyt előmutatják. Budapest, 1885. évi december hó 8-án. Tisza s. k.

Helyreigazítás. A lapunk homlokán közölt hír a Pesti Naplónak január 21-iki esti lapjában érkezett revokáció szerint időközben tárgyalanná vált. A P. N. szavai ezek:

„Illetékes helyről megkerestettünk annak kijelentésére, hogy Szabó László országos képviselő Tisza miniszterelnökkel szemben Sándor Béla főispánt nem nevezte meg s a főispán neve ez alkalommal elő sem fordult.”

Irodalom.

Megjelent a „Szülőszeti, Borászati és Gazdasági Lap” 7-ik évfolyamának 1-ső száma változatossal, élénk s gyakorlati tartalommal. A Borászati rovatban „A szaklapok szükségéről” értekeznek a szerkesztő; majd egy rövid, gyakorlati cikk következik: „Tavalyi borok idej seprőn” cím alatt s végre „Temes megye szőlőszete” kellő alapossgal és bőven ismertette. A Mezőgazdasági rovatban Tamási ismert népszerű nyelven „A talaj természettani tulajdonságai” című tartalmú cikket közli, melyet „A marhatrágya mennyiségének kiszámítása” és „A borjunevelésről” című közlemények követnek. Van aztán a lapnak „Vegyes” rovata, hol gazdag változatban mindenféle hasznos tudnivalók s apró hírek közölhetnek. A Kérdések és feleletek rovata, mintegy szellemi gyűjtemény a lap olvasóinak és minden előfizető részére nyitva áll. Végre találunk Irodalmi és Levelezési rovatot is; ez utóbbi igen élénk. Hazánk bortermelői és mezőgazdái jó hasznát vehetik e kettős irányú gyakorlati szak lapnak. Előfizetési ára egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. Megjelen Kássán minden hó 15-én és 30-án. Szerkesztő és kiadja Maurer János (Kassa, Maurer-udvar). Mutatványszámokkal szívesen szolgálnak.

Véleményes jelentés Bács-Bodrogh vármegye monographiájának megírásáról.

A Bács-Bodrogh vármegyei történelmi társulat elnöke ngos Schmansz Endre alispán úr által a vármegyének azon dícséretes szándékáról értesülvén, hogy az ország ezeréves fenállásának emlékére a vármegye is megakarja történetét írni: egyszersmind felszólítja, hogy erre nézve véleményemet a tört. társulat választmányában előadjam: örömmel siettem e megismerő megbízásnak megfelelni és a következőkben van szerencsém nézeteimet bővebb megbeszélés végett a társ. választmány elé terjeszteni.

A vármegye monographiája mind anyagra s terjedelemlre, mind feldolgozásra különböző lehet. A monographia a szó tágabb értelmében felölel mindent, ami a vármegyének természeti, történelmi és társadalmi viszonyait illeti. Ki kell annak terjednie I. a talaj- és földrajzi, a nemzetiségi és népesedési viszonyoknak, az életmód, foglalkozás, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, bank- és hitelviszonyoknak; a közlekedés, közegészség, családi és társadalmi élet, a szellemi műveltségi állapot mint iskola, irodalom, művészet, egyetemi élet, társas körök; az egyházi, vallási, politikai stb. viszonyoknak minden egyes ágára. Azonkívül II. még a vármegyének kül- és beltörténelmét kell előadnia a legrégebb időkől kezdve a legújabb időkig; az ókor és a régiségek, a magyar királyok kora, a török korszak, a határvidéki intézmény, a két vármegyének újjászervezése s elkülönítése, a telepítés és telepedések, az 1848/9. évi szabadságharc, a Vojvodina, az alkotmányos korszak, továbbá a vármegyének hatósági belétele, a birtokviszonyok és a birtokos családok . . . képeznek a történelmi leírás egyes szakaszait.

Az I. alatt elsorolt viszonyokat is kétféleképpen lehet feldolgozni, a) csak jelenlegi állapotunkban rövid visszapi-

lantással az előbbi időre, vagy pedig b) letelejtől kezdve a fejlődés minden phasisán át levezetni, míg a jelenlegi helyzetbe jutottak.

A vármegyének ily terjedelmes, mindent felölelő, mindenre kiterjedő részletes leírása valóban emlékszerű, monumentális mű volna, különösen a legutóbb említett módon dolgozva fel, a mely mindent történelmi fejlődésében tüntet ki. — Csak hogy ehhez rengeteg sok adat és számos különféle szakfértű fáradhatatlan buzgó munkálkodása kívánatik. Ily irányú előmunkáitaink sem a multa, sem a jelenre nincsenek: s vajjon jelentkeznek-e majd a kívánt erők? — Ezen elő lehetett előttünk, midőn a vármegyei tört. társulat alakulásakor e társulatba ügyvédet, jogtudost, orvost, mérnököt, papot, tanárt, tanítót, köz- és magán-hivatalnokot, még a művelt iparost és gazdát is, szóval minden rendű és rangú egyéneket e feladat sikeres megoldására részint működő, részint adatszolgáltató tagokul megnyerni óhajtottunk.

Sokkal kevesebb munkással de nem esekélyebb behatásos laukadatlan buzgalommal lehetne a vármegyének egy szűkebb körű monographiáját, földrajz-történelmi leírását kiállítani. Az eddig összegyűjtött adatok erre nézve is koránt sem nevezhetők még elégségeseknek: sőt részben még túlságosan hézagosak. Azonban tekintve vidékünk többszöri pusztulását, ami a Bácskára vonatkozó írott emlékeket is szerfelett megapasztotta s minék következtében egészen kimerítő anyagot valaha is összegyűjthetünk alig lehet reményünk: mégis van kilátás arra, hogy néhány évi megfeszített s tervszerűt kutatás után elegendő anyag fog összegyűlni egy mégis számot tevő vármegyei történelemre. — Ily szűkebb körű 2-3 kötetes monographia véleményem szerint magában foglalna a vármegye kultúrtörténetét a legrégebb időkől a mai napig, amint fent a II. pont alatt részleteztem. Egy külön rész magában foglalná még a vármegye minden régi és új helységének rövid történetét.

Mindenekelőtt pedig szükséges egy lehetőleg kimerítő okirat-gyűjteményt készíteni, amely a munkát igen egyszerűsíti és a vármegye monographiájával foglalkozók közül mindegyiknek jövőben is általános és elkerülhetetlen szükséges közös forrásul szolgálja, a helyet, hogy mindegyik külön-külön ismét újból kezden magának ily gyűjteményt összeszedni. Különböző ez a vállalatnak talán legterhebb és legköltösebb, de egyszersmind elkerülhetetlen része és már csak azért is nyomtatás útján is többszörösítendő.

A vármegyei közönség jogkörébe tartozik elhatározni: vajjon ily szűkebb vagy tágabb értelemben vett monographiát akar-e készíteni?

Ezen elhatározás után — véleményem szerint — felhívás volna közteendő, országos vagy vármegyei történetíróinkhoz, nyilatkoznak: ki mily részeket volna hajlandó feldolgozni? ajánlatához kis munkatervet is mellékelvén. Ezekkel a honorarium is külön megállapítandó. — A beérkezett már kész dolgozatokat egy megbízott szerkesztő dolgozza át vagy állítsa össze. S hogy ez a kiállítás és egyéb kérdések körül a vármegyével szükség szerint többször és könnyebben érintkezhesek, e célra a vármegye egy háromtagú monographiai bizottságot nevezzen ki és azt némi határozati jogkörrel lássa el. Ezen bizottság a beküldött munkatervet és ajánlatok fellett is határozna, az írókból választana és velök szerződnek.

Ezenkívül a vármegye a munka íróit erkölcsileg és anyagilag készségesen segíti az adatok összegyűjtésében s a hol kell, más törvényhatóságoknál közvetítőleg vagy ajánlólag lép fel.

A kész munkát a vármegye az egyes írókkal és a szerkesztővel kötött külön alku szerinti honorálja és a maga költségén adja ki a műmellékletekkel együtt. Az egész munkát 3 ezer példányban nyomtatja ki a vármegye (az okmánytörténet pedig elég lesz 200 példányban is); ebből egy ezret a vármegye ingyen osztogathat szét, a többit a szerkesztőnek adja, aki azonban jutányos áron vagy előfizetés útján tartozik azokat eladni; vagy pedig ezeket is a vármegye adja el a kiállítási költségek fedezésére. A szerkesztő és az írók bizonyos számú tiszteletpéldányt köthetnek ki maguknak. — Különböző utóbbi kérdésekre más módokat is lehetne találni, így a munkát ingyen is fizetni stb.

A mű iránti tulajdonjogot illetőleg, az írói tulajdonjog országos törvénye szolgál zsinórmértékül.

A munka elkészítésének határnapját is a vármegye határozza meg. Végre még a vármegye által adandó honorarium nagyságát is meg kellene állapítani. Ezen kérdést azonban ezuttal mellőzöm, úgy is csak a vármegye által elfogadott irány határozná meg, csak azután lehet e kérdéssel érdemlegesen foglalkozni. Mégis mintegy tájékoztatásul azt vélem állíthatni, hogy a fentemlített rövidebb vagy szűkebb körű monographia megírása 6-8 ezer frt tiszteletdíjjal alul nem igen lesz eszközölhető.

Ezen sorokban csak egyéni véleményemet adtam elő, a t. választmány tegye ezeket komoly megbeszélés tárgyává és végre érett megfontolását terjesse a nemes vármegyei tiszt. közönsége elé.

Iványi István.

Arról az „Éltre való testület”-ről.

A „Bácska” 4-ik számában „Éltre való testület” cím alatt az adai földműves iskola kitűnő igazgatója, Szobonya Bertalan az elnökelem alatt álló „gazdasági társulatról”-ról sok jó akaratú írt cikket közölt, melynek némely része azonban a valószínűségnek nem egészen felel meg, kérem kell tek. szerkesztő urat, miszerint pár helyre igazító sornak, lapjában tért engedni sziveskedjék.

Először is örömmel konstátom azt, hogy a társulat létrehozásában, bár nekem is megfelelő részem volt, de az eszme maga néhány óbecsei értelmese gazda agyában szülemlett, kik látván a földművelő osztály hátramaradottságát, gondolkodni és tanakodni kezdtek a teljő, hogy miként lehetne a rendetlen birtokviszonyokkal küzdő, uszarák körmei között vergődő, oktalan perekkel bajlódó és más osztályokkal szemben mindég a rövidebbet húzó részt mind e bajoktól megszabadítani s ekkép őket kedvezőbb anyagi körülmények közé juttatván, nekik a helyesebb gazdálkodásra való áttérést lehetővé tenni.

Azon időben, midőn a közjegyzői intézmény még gyermekkorát élte s annak hasznos volta még kevésen felismerve nem volt, a földművelő oszt-

tály sokféle károsodásnak és megrövidítésnek volt kitéve. Tudjuk hogy a magyar földmívelő szenvedélyesen szereti földjét szaporítani; e miatt gondolatlan vitelekbe bocsájtja, a telekkönyvi állapottal nem sokat törődik, hiányos adószámla szerződéseket ír alá, melyek alapján a telekkönyvi átíratás vagy éppen nem, vagy csak részben eszközölhető, annál inkább, mivel az ilyen okmányokat a legtöbb esetben valamely zugírász vagy hozzá nem értő egyén állította ki. — Sokan évekig hevertették szerződésüket a ládatiában, míg az eladó (ha rosszul volt) azt valaki másnak újra eladta, esetleg (sok példa van rá) gaz család őstönzésére zálogjogi bekebelezésekkel terhelte. — Ritka földmívelő volt az, ki az átíratási illetéket duplán ne fizette volna, mert nem tudta az utakat és módokat melyek által ez kikérülhető. — Számítlan megrövidítésnek volt kitéve örökösödéseknél is. A tudatlanság itt is megtermé gyümölcsöt, és per nélkül ritkán mulott el az ügy, melynek költségei aztán felemésztik az ősi telek felét. — Az uszaráról és annak különféle nemeiről nem is szölok, valamint a gabona eladásoknál történő gyakori rászédésekről.

Minden bajok a legdúsabb virágoztak környekünkön midőn a társulat alapítói elnökletem alatt a „Segíts magadon isten is megsegít” jelige alatt azt megteremtették. Kétszáz földmívelő egyesült, hogy a társulat vezetőinek támogatása mellett, bajaitól megszabaduljon. A társulat ügyvédet fogadott, ki a tagok ügyeit, bajait igazgatóság ellenőrzése mellett, mérsékelt díjért lebonyolítani igyekezett. Adósvételek a társulat közbenjárásával köztettek, függő adóságok hosszú kölcsönökre konvertáltak: Mennyi uszora kölcsön lett ekkép lefizetve és hány kevert telekkönyvi állapot tisztázva és okatlan per meggátolva, sokszor egyezés útján kizárólag a társulat vezetőinek személyébe helyezett bizalom folytán!

Ez az az legnagyobb esendben történt és évekig folyt. A társadalom alig vett tudomást e szerény körről, mely a leghumánosabb eszközökkel, a legzajlatanabbul, a legnemesebb emberbaráti dolgokat művelte.

A társulat állandó helyiséggel bírt, hol gazdasági lapok és könyvek álltak a tagok rendelkezésére azonkívül alofrott egy „Bácskai Gazda” című lapot is szerkesztet, mely másfél évig megjelent, kizárólag a tagok részére írva és népszerű nyelven csakis kizárólag a környék gazdasági viszonyainak megfelelő közleményeket hozott. E lap megszűnésének oka egyedül a szerkesztőnek sokoldalú elfoglaltsága volt.

Midőn a társulat vezetői látták, hogy lassan-lassan mindinkább fogy azok száma, kik ügyes-bajos voltakban támogatásra szorulnak, mindinkább több időt szenteltek arra, hogy tagjaikat már most az okos gazdálkodás felé való haladásra sarkalják. Az alacsony gabonáraak okozta bajok ellenőrzésére alkalmas eszközök feltalálása épp oly megbeszélés tárgyát képezi a társulat helyiségében, akár a fivárosi „Gazdakör”ben az „olesőbb termelés” és a „butatermelés megszorítása” épp oly jelszavak itt, mint ott. Erzi minden gazda, hogy eddigi gazdálkodási módjával nem soká boldogul, hogy kell tennie valamit, ha a létérti küzdelemben tovább is sikeresen fenállni akar.

Igy lett az ősszel a Schlick-Kompach kedves eke kipróbálva és szép eredménnyel felkarolva; így lett a kendertermesztés ügye felvetve és egy kendertermelő-szövetkezet alapítása kezdeményezve. A társulati ügyvéd helyett immár szakfőnök lett tükörül alkalmazva, ki biztosítási ügynökséget is visel és kezeli a társulat gépraktárát, miután hasznos és kipróbált s jónak bizonyult gépekből a társulat minta példányokat tart és ilyenek eladását közvetíti.

A társulat helyiségei naponként találkozó helyét képezik kisebb-nagyobb gazdáknak, kik egymástól tanulva és ösztartva, lassan, de biztosan haladnak a helyesebb és okosabb gazdálkodás felé.

Ez a társulatnak rövid története, melynek létrehozásában igaz, hogy részt vettem és működésében részt veszek, de alapítóinak: Terék Károly, Horváth Lukács, Bövesök Pál és Sárvári Mátyás tekinthetők, kiktől a szép eszme eredt s kikhez ezt megtestesíteni a legnagyobb örömmel csatlakoztam. Nem fogadhatom el tehát Szobonya úr cikkének 7-ik és 8-ik bekezdéseiben foglalt s reám vonatkozó állításait és ha a társulat alapítása és működése körül érdemek egyáltalán léteznek, ugy azok előbb említett urakat épp ugy illetik, mint engemet.

Midőn szerény társulatunk érdemen főülly méltatásért Szobonya úrnak köszönetet nyilvánítanék, azon óhajnak adok kifejezést: vajha őt a gazdasági haladás egy előharcosát minél többször üdvözölhetnők az ő-becsei magyar gazdasági társulat felolvasó asztalánál.

Zsoltér Andor.

Ó-Becse, 1886. jan. 20. án.

(Rendészet. — Ipartörvény fogantatás.)

Ó-Becsen évek óta a felelős őrség intézmény volt alkalmazásban. A múlt évre az ugynevezett „felelős őrbiztos” vulgo felelős fő-r választás megejtetvén, a megtörténtek ellen felfolyamodás nyújtott be. a mely végérvényesen a múlt év vége felé lett elintézve, hullámai Ó-Becsere a folyó év elején értek. Ezen jogerős miniszteri rendelet a választást ugyan helyben hagyja (az év letelvével s segíteni másképp úgy sem lehetett), kijelenti azonban, hogy a felelős őrbiztos, mint a közrendészet követelményeivel meg nem egyeztethető intézmény alkalmazása ezentúl semmi körülmények között sem lesz megengedhető. Ezen határozatról Ó-Becse község értesítvén, azt mondta, hogy „paff.”

Mit tegyen most? Van neki 4 szál rendőre, meg 2-3 szál csendőre. Igaz, hogy a felelős őrk nem nagyon mozditották elő a személyes vagyonbiztoságot, de legalább a mi éjjel ellopott, azt nagyrészt meg is térítették; hogy lesz már ezentúl? ez a bökkenő, ez nyugtalanítja a község java fölött éber szemekkel őrködő városatyáit, ez vonja el nappali és éjjeli nyugalmaikat.

Pedig csak ki kell a kezüket nyújtani és meg van a menedék. Csak őszintén a közjó és ne magánérdek lebegjen szemek előtt oly biztosságot szereznek a község lakóinak, a melyen még soha sem volt. Ez

pedig nem más, mint azon eszme felkarolása, hogy Szenttamás és több község kerületi esendbiztos, Ivanics Sándor urat megkerje arra, hogy a mint Szenttamás, Petrosczellő, Bács Földvár, Verbász, Kula községeket oltalmába vette, vegye abba Ó-Becset is. Ez az egyedüli eszköz, mely az Ó-Becsen tetemesen megingott közbiztonsági állapotokat gyökeresen alakíthatja.

A község java iránt őszintén gondolkozók, tudom hogy kapva kapnak ez alkalmon s ezek — legalább azt hiszem — nagy többségben lebetnek. A kik pedig ezt nem óhajják, azok csak saját érdekeket szeretik s a közjóval nem törődnek.

Mily hálás Petrosczellő s a többi község, mely nyugodtan hajlik le éjjeli nyugalomra fáradt tagjait, mert tudják, hogy van, aki őrködik személyük és vagyonuk fölött, ez pedig Ivanics Sándor és katonásan edzett, fegyelmezett közegei. Hisz majdnem a mesével határos, hogy mielőtt ő lett volna a rend őre, a legnagyobb lopások, verekedések, emberölések voltak napirenden, majdnem minden éjjel történtek kihágások, jóságlopások, azóta pedig, mióta ő őrködik, csak igen ritkán hallhatók a rendtelenségek.

Torontál megye, Kikinda nagy községe, már csak jó messze van tőlünk, mégis e község is felkérte valamikor Ivanicsot, hogy náluk a rendészetet elfogadni sziveskednék, ő azonban ezt el nem fogadhatván, albiztosat választotta meg a község. A mit tehát az idegen megyei, távoli község belát, az oly közel fekvő Ó-Becse község annyira hályogosszemű volna, hogy meg nem látná.

Bács Földváron a folyó év elseje óta működik Ivanics úr és ime a község közbiztonsági viszonyai gyökeresen átalakultak.

Ó-Becse község az esetben, ha Ivanics urat megnyeri, financiai tekintetben is csakis nyerhet, mert ez esetben az ugynevezett városi rendőrség további fennállásának szüksége fenn nem forogván, ez beszüntethető lenne és kellene is, hogy beszüntetessék, ezzel pedig, ha számítjuk a rendőrbiztos évi fizetését 450 frt, 4 legényét s ezek ruha átalányait 864 frtra, a sok diurnumot és fuvarátalányt szinte egy-két száz forintra, legalább is 2000 frtot takarít meg a község évenként. A felelős őrségnek évenként 6000 frtot fizet, ennek helyébe lépne Ivanics ur, a ki nem hiszem hogy sokkal többet követelne. De kerüljön ez utóbbi intézmény bár többre is, a polgárok nyugalma is csak számít egy két forintot s legalább volna olyan rend, a milyen Magyarországon kevés helyen van. Az utcai, piaci, koremai, nappali és éjjeli rendtelenségek megszűnnének, mert a hol Ivanics ur a rend főnöke, ott az ő közegei vannak alkalmazva, ezek pedig oly szigorú fegyelem alatt állanak, hogy saját érdekében is a legesélyesebb rendtelenséget meg nem tűrik, a mellett imponáns magas termetű egyének, mintha csak Nagy Frigyes katonáit látná az ember. Ez pedig sokat nyom a latban, ha összehasonlítjuk őket helybeli 4 szál rendőr legényeinkkel, kik még csak közép termetűeknek sem mondhatók.

Ivanics Sándor ur maga is vakmerő bátorságu, fáradságot nem kimélő, becsületes, feddhetetlen életű, s mint régi ember, rendkívül tapasztalt; ezeken kívül szép vagyonu ember, kitűnő férj, családapa, vendégszerető házigazda, e mellett szerény, följebbvalói irányában, dacára hogy ezekkel bizalmas baráti viszonyban van, teljes tiszteletet tanusító, nem ugy, mint némely kis emberkének, kik, ha följebbvalójuk kis ujját nyújtja feléjük, egész tenyerükkel viszonzozzák s mindenki előtt fitogtatják, hogy följebbvalójukkal milyen kollegiális viszonyban vannak.

Ivanics ur hivatalos érintkezésben soha följebbvalója irányában a kellő tiszteletről meg nem feledkezik, de még nem hivatalos alkalmakkor sem. Az ily szerény — pedig jeles — ember csakugyan kincs, miért is Ó-Becse község önmaga ellen való vétket követ el, ha őt minden áron megnyerni nem igyekszik.

Azt tán nem is tudják a községben, hogy Ivanics ur tudja Isten hanyadik vármegyéből hozta haza a lótolvajt és más ilyféle jeles népséget! Ó ha távol van, ha utaz, soha ok nélkül el nem hagyja székhelyét, hanem bizonyosan pubatol, nyomoz és többnyire eredményesül tér baza.

Annymira hivatásának él, hogy mint e sorok írója többször tapasztalta, a legbizalmasabb családi vagy baráti körben töltvén idejét, egyszerre eszébe jut valamely bonyolult bűnügy s ennek fonalát valahol megletni gondolván, felkel, fogat és megy. Nem használ sem a család, sem a jó barátok visszatartó igyekezete. Elmegy, néha napokra s mikor visszajön, kitűnik, hogy csakugyan jól gyanított.

Személyes bátorságát jellemzi az, hogy néhány év előtt egy ház padlásán tudott egy-két cégéres betyárt, azt is, hogy ezek fel vannak fegyverkezve, dacára ennek ő maga egyedül fölment és levezette őket. Rajta tehát Ó-Becse, nyerd meg Ivanicsot s szüntesd meg az eddigi állapotot. Ivanics mellett sehol sincsenek még községi rendőrségek és ez felesleges is, de ő neki utjában is állnának, mert a mit ő javít, ezek csupa versenytársból elrontanak. Ezeket megkarítás és megszerzed polgáraid nyugalmaát is!

Községünk közege befejeztetvén, a felülvizsgálat megtörtént, a számos hiány pótlása folytán 16000 frt pótkövetelése vállalkozóknak véleményeztetett A felülvizsgáló bizottság 10-12 napot töltött el a felülvizsgálattal, a miből kitűnik, hogy az alaposan történt meg.

Az új ipartörvény 15 hónap óta uralkodik, de azért az iparigazolvány és engedély nélkül ipart üzők tovább is folytatják üzletüket. A törvény az ily kihágásokat hivatalból rendeli nyomozni és büntetni. Nem e volna a község, mint rendőri hatóság dolga kipuhatolni az ily törvényesítő iparosokat és az iparhatóságát feljelenteni? Tudunk olyat, aki engedély nélkül nem bírván, hetivásárokon közvetlen a városháza előtt árulja a törvényellenesen gyártott cikkeket. A törvény, ha az nem toganatosítatik, annyit, mintha nem is léteznék. A kincstár és az egyes törvényes alapon ipartüzők érdeke is szigoruan parancsolja, hogy az ilyenek szigoruan megbüntetessenek.

Szenttamási Dungserszki Dániel, legszebb korában levő nagybirtokos, a napokban elhalt. Holtteteimet most szállítják haza Szenttamásra.

Szenttamás község jegyzője, Nikolics János nyug-

dijaztatása folytatán, választás útján Sztanimirovits Ignác aljegyző nagy szótöbbséggel helyettesített. A választás eredményének őszinte szívvel gratulálunk. Méltóbbat helyettesíteni nem is lehetett volna. Kívánuk, hogy a végleges választás alkalmából is az ő neve kerüljön ki az urnából. r. l.

A NÖGYÜLŐLŐ.

Négyszer szeretett, négyszer csalódott szerelmében. Négyszer érezte szívében a kikeletet, a tavasz évadját s négyszer nyílt keblében ezen tavasznak szerelem virága, de négyszer is tarolta le az ősz, a tél hideg szele, a léleknek eme nyílni akaró rózsját.

Hiába! nem lehet azért mindenki arató a szerelem tarlóján. . . Be is számolt ezért a sorssal. . . Nagy számadás volt ez! . . . De mit is tehetett mást? . . . Mert ennyi csapást, ennyi fájdalmat nem is lehet ám könnyen elviselni! S ő mégis elviselte. Elviselte békén, de azért nagy fájdalommal, szeliden és mégis bosszual!

Megboszulom magamat! — szölt ő magában — nögyülőlő leszek, aglegény maradok . . . igen . . . igen az maradok — folytatta emelkedetten — (hogy maga is elbiggye a mit mond) a halálig. . . (De itt megfagyott a szó a torkán.)

Aglegény maradok, nögyülőlő leszek — ismétlé határozottabban hangon — hogy a keblében dúló érzelmek is tudomásukra vegyék a parancsot, a további mihezartás végett. . . (Mintha bizony ezek hallgatnának a parancsszóra!)

Többet nem szölt! . . . Föl- és alájárkált a szobájában és nagyokat sóhajtott. Nem csoda! . . . Nehéz sors omlott szegény szívére. Súlyos ezt elviselni. Tudjuk ezt jól!

Rövid idő múlva átváltoztatta lakását is. Garzon szobákat csinált, méltót az aglegényeségi állapothoz. Női képít mind a padlásra vitette, nem túrt egyet, még a falon sem. Kivételük — rivalt rájuk — s mind kivittette. Ezek helyett beszerzett mindent, a mi egy aglegénynek nélkülözhetlen. Thea és kávécsészékét, cukortartót és másfélét. Saját aglegényi komociójáról sem feledkezett meg. Első volt a nélkülözhetetlen házisapka, a mit beszerzett. Vett debreceni tajtékpipát, csibukot hosszú meggyfaszárral, cifra sallangos dohányzacskót és egy foltelt számlóval.

Dicekedett ő ezekkel. . . nem titkolt ő semmit. Be is népesítette a házat. Szobapajtásul fogadott egy kandurt, vendéglő egy özvegy házi nyulat (himet) . . . szobakaritól, ágvetőül — no, az Isten bocsássa meg bűnét — egy olyan ráncos képűt, akiről nem tudni bizonyosan, hogy asszony e vagy férfi, akiről meg a sorozó biztosság sem tudta kisútni, hogy micsoda, mert ők is csak azt mondták, hogy: se asszony, se férfi!

Az udvarát se hagyta üresen. Ezt is benépesítette, de itt is számizte az asszony világot. Tartott egy asszonyt hagyott kakast és egy szerelmében csalódott kanpulykát . . . és végre az egész ház őrizetét rábízta egy nőkerülő kutyára!

És ez az egész muzeum együtt élt! Ilyen volt az ő házi élete.

A külélethen is változott a viszony. Azelőtt a cigány olyan vig dalokat húzott neki, illőt a lelkesült élethez, — most a szomorú napok danái jönnek csak a húrokra. Oh, hogy az a cigány annyira tud gúnyolni a hegedűvel! Minden rezgés, minden hanghullám a multnak emlékeztetője. Oh, hogy nem lehet elpalástolni az érzelmeket a „Be szomorú ez az élet” és a „Bánatosan zeng a madár” keserű nótái alatt!

A klubban is másként viseli magát, mint eddig. Mindenki eddig csak cigarettát lát a szájában, most az örökös füstölgő kazán lóg benne erősen füstölve.

Nem tud már oly förgőn feszelegni, ül lomhán, leszegezve. A bálakra csak félkilencor jön és féltizkor már az ivócsarnokban iszik. Iszik sört, bort, pálinkát és mindent, csak vizet nem. Ha nem iszik, kártyázik, vagy mindakettőt egy ülőhelyen végzi. Megfordul mindenütt a hol asszonyt nem talál, mert ő ki nem állhatja a nőket, — legalább ő azt mondja.

Megismerkedik minden aglegényel, barátot, bajtárral lel mindegyikben. Nem látjuk többé udvarolni. Mit is ér az — szokja mondani — de a többit szépen elhallgatja. Nyilvánosan kerüli a nőket és villámhártónak képzelet magát a szerelem vilárgájában. Per tu lesz, minden nőtlen és özvegy ivóval és kártyázóval.

Házimulatságokra sem megy el. Nők lesznek ott — beszél ki magát — és otthon marad pipázni. Olvas lapokat, kizemeli belőle a komoly irányú, hazafias cikkeket. Hymenhierek és a tárcacikkektől elfordul messzire, mert ezek csiklandozzák érzékeit és ő pedig meg akar szünni érzélgősnek lenni. Ruházatát egyszerűen állítja össze. Cilindert és sárga cipőt vesz. Gomblukába nem tűzet többé virágot. Illatszert nem használ, elégnek tart egy illatos glicerin szappant. Mejtüt nem visel, szivarjait tárcá nélkül viseli zsebeiben és igyekszik kihögni, hogy betegesnek tűnhessen fel.

Az ismerősei kíváncsian dugják össze fejüket és ravasz szemhunyoritással kérdegetik egymástól, hogy mi lesz még vele? Ez a külélete. Hát a belélete? Önök, kiket kedvenceivé választta a sors, s kik gazdag rózsakoszorút fűznek az élet hymen virágaiból, önök ugy sem értenek meg, ha le is irnám egy sokat csalódott szívnek belvilágát s legfőllebb csak egy-egy rövid mosolyt áldoznának az örömtelen élet viselőjének; — a hasonszenvű fájdalom avatottainak pedig minnek is írjam, hisz az ő bánatos emlékeik hervadhatatlan gyopárfüzérik, mindent, mindent megértet.

Csak egyet mondok el róla, azt, hogy: nem boldog. Ha olykor arcába néztem, melyen halvány betűkben van a lélek fájdalma megírva, eszembe jutottak egy boldogtalan költő eme szavai:

„Nem sírok én és nem panaszkodom; Nem mondom én el másnak mi bajom? De nézzetek színtelen arcáimra, Ott föl van írva; És nézzetek szemembe, mely kiégett És ott olvasni fogjátok, Hogy rajtam átok fekszik, átok; Hogy fáj nekem, hogy nagyon fáj az élet.”

Ily több idő szer tava boldogító életre h Ez tetlenül neki, sz Rózsa u ségének vette mi kintet, a nek, fáj most ná Ob Zöld ga torította De Egy csédes csé hagyva Ez Az ism és mily dön a látták hihetel némává határos birni, b vüli? A lyeu a érzelem ságot é Rózsa tán lát lönkbet gyöngy megéit frigy u napján C is tud K volt N a jegy lom . . . csak a N madár többé A pul után, ször t menny got! jásoka békét, Havi heti 22 P 23 S 24 Sz 25 H 26 K Fel Laptu 4. s becs refle márc egy tulaj pese volt vend odaé b) E vend ket nem veré eljárt talt val tottu

HIRDETÉSEK.

212. sz.

Feketehegy községe.

Arlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye törvényhatósági bizottságának 630./1885. sz. felhatalmazása folytán, a megyei nagyságos alispán urnak 25878/1885. szám alatt kiadott engedélye alapján, Feketehegy községének újabb felépítésére az árlejtés ezennel kitétik.

Felhívtnak tehát vállalkozni szándékozók, miszerint a költségvetésben felvett összegnek 9105 frt 85 kr megfelelő 10% bántépénzzel vagy óvadékképes papirokkal ellátva, a nyilvános árverés határnapján **1886. évi január hó 31-ik napján** d. e. 10 órakor Feketehegy községének jelennek meg, a hol is a jelzett napon és órában a nyilvános árlejtés a járási szolgabíró ur elnöke alatt megtartatni fog.

Az árlejtési feltételek, költségvetés és tervrajz, a topolyai szolgabírósnál betekintheők. Kelt Feketehegyen, 1886. évi január 12-én.

Vajányi Gyula,
jegyző.

Gaspár Mihály,
bíró.

301. sz.

Bács-Bodrogh megye hódásági járási szolgabírája.

Hirdetmény.

Bács, Bács-Ujfalu és Karavukova községek árvtári számadásainak elkészítése és rendezésére megfelelő díjazás mellett szakavatott egyének kerestetnek, kik alólított szolgabírósnál haladéktalanul jelentkezzenek.

Hódásgh, 1886. január hó 18.

Vissy

szolgabíró.

3-1

591. sz.

1886.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Alulirt m. kir. jóságigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a palánkai uradalomhoz tartozó s alább megnevezett bértárgyaknak további hasznosítása céljából a **palánkai kir. ispánságnál folyó évi február hó 3-án d. e. 10 órakor** írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni. Az árverés megkezdése előtt 10% bántépénzzel leteendő s az 50 kros bélyeggel ellátott szabályszerű írásbeli zárt ajánlatokhoz is 10% bántépénzzel melléklendő. Ily zárt ajánlatok folyó évi február hó 1-ig ezen kir. jóságigazgatósághoz is benyújthatók. Vagyontalan egyének, vagy a multa nézve hátralekös régi bérlők, továbbá esőd, gyámság vagy gondnokság alatt álló egyének az árverésben részt nem vehetnek. A részletes feltételek a palánkai ispánságnál betekintheők. Utóajánlatok figyelmen kívül hagyatnak. Haszonbérbe fognak adni: 1. Plávnai rétföld 4141¹³⁹ hold 1204 frt 33 kr. kiáltási árral 1886. április 1-től 1889. évi március 31-ig 3 évre. 2. Plávnai Duna és moesár halászat 3000 frt kiáltási árral 1886. évi április 1-től 1889. évi március 31-ig 3 évre. Szegeden, 1886. január 19-én. **M. kir. államjóságigazgatóság.** Után-nyomat nem díjazatik. 2-1

Hirdetmény.

Bács-Keresztur községében egy segédjegyző, aki a jegyzői teendőkhöz járta, mintegy három óra, a községi pénztárból nyerendő 25 forint havii fizetés mellett állást nyerhet. Az állomás lehetőleg azonnal elfoglalandó. Jelentkezhetni alólirt jegyzőnél szóval vagy írásban.

Kereszturon, 1886. évi január hó 11-én.

Mártonfy Endre,

3-3

jegyző.

Hirdetmény.

A jankováci takarékpénztár részvény-társaság

1886. évi február hó 28-án délután 2 órakor

a római katolikus fiú-iskola helyiségében

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉT

tartja, melyre az intézet részvényesei tisztelettel meghívtnak.

A közgyűlés tárgyai:

- I. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése a lefolyt üzleti évről.
- II. Az igazgatóság és felügyelő bizottság által megvizsgált mérleg betérjésze, s ennek jóváhagyása, ugy az igazgatóság és felügyelő bizottság felmentése és a nyereségy felosztásának elhatározása.
- III. A választmány 1/3-ának vagyis 5 tagnak és a felügyelő bizottságnak — 3 tag — teljes kilépése, s ennek titkos szavazattal választás útján leendő betöltése.
- IV. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére 2 tag választása.

Igazgatóság:

Igazgatók: Dr. Draskovich János, Madzinyi János és Löwy Sándor.
Választmányi tagok: Blau Ignác, Dohány Ignác, Faddi István, Horváth András, Dr. Holländer Adolf, Holländer Jakab, Keeskés István, Madzinyi Géza, Mészáros Mátyás, ifj. Stein Mór, Szakáll József, Csernok József, Kovács Antal, Zambó Sándor és Molnár János.

Az igazgatóság.

54. §. Minden részvényes, ki a közgyűlésen jogaát gyakorolni óhajtja, tartozik a közgyűlést megelőzőleg 24 órával részvényeit s meghatalmazásait az intézeti igazgatóságnál letenni, a mikor is erről elismerőnyvt kap, melyben egyszersmind szavazatának száma is kiteendő. A letett részvényekről az igazgatóság által összeállított névjegyzéket — a letett részvényeket — valamint a meghatalmazásokat is a felügyelő bizottság átvizsgálja tartozik és ennek megtörténtét a közgyűléshez intézendő jelentésében köteles megemlíteni.

A jankováci takarékpénztár részvény-társaság

ELSŐ ZÁRLATA

34 évre, 1885. évi április hó 1-től december hó 31-ig

Mérleg-számla.

VAGYON.

	Fr	Kr
Pénztári számla készlet	253	19
Idegen váltó számla 298 drb	58874	—
Kötelezvény számla 207 drb	23035	—
Jelzálog kölcsön számla 16 drb	11620	—
2-ik önszegélyző előleg számla 35 drb	818	—
Ingóságok számlája, feltár szerint	320	—
Felszerelés számla, könyvek és nyomtatványok	200	—
Alapítási számla	300	—
	95420	19

	Fr	Kr
Részvény alaptőke számla	40000	—
Takarékbetét számla	23187	01
Takarékbetét tőkésített kamat	522	—
Jankováci első önszegélyző szövetkezet	219	82
Tartalék alaptőke számla	834	—
Pesti magyar kereskedelmi bank	19377	75
2-ik önszegélyző betéti osztály számla	6594	86
Adó tartalék	200	—
Kamat számla, átmeneti	1228	—
Nyeresemény	3256	75
	95420	19

Jankovác, 1886. évi január hó 3-án.

Hutovits Adalbert s. k.

Dr. Draskovich János s. k.

Brachfeld Zsigmond s. k.

Ezen mérleg-számla az intézeti könyvekkel egyezőnek és helyesnek találtatott.

Jankovác, 1886. évi január hó 5-én.

Stündl József s. k.

Morava Károly s. k.

Schöffner József s. k.

Ilyen volt az ő szív világa. S így szenvedett több időn át, több nyarán, őszön, télen át, míg egyszer tavaszodni kezdett ismét. Oh, az a tavasz! mily boldogító évszak az. Mindenbe életet olt, mindent életre hoz, fűt, fát, virágot, meg tudja az Isten mit!

Ez a tavasz, ez a szelid tavasz nem hagyta érintetlenül nögyüülönk szívét se. Egy rózsát növesztett neki, szepet, jót, illatosat. És ez a rózsza, ez a szép Rózsza megsajnálta szenvedőnkét s jóságának, szelid-ségének sugarát, fekete szemének tüzes villanását lövelte mindig rá valahányszor találkoztak. És ez a tekintet, az a sugar mily balzsam volt a vérző szívének, fájt azért alatta a sajtó szív még tovább is, de most már édesen, kellemesen.

Oh! mily jó az a Rózsza, mily szép, mily angyali! Zöld galyból koszorút font kedvese kalapjára s batorította, biztatta a szegényt.

De ő nem mert hinni. Segített ezen is a leány! Egy csókot adott neki zálogba, és az a csók, az az édes csók sokáig ott virult, ott az ajkon piros foltot hagyva maga után.

Ez volt a bilines, a csók volt az összekötő lánc! Az ismerősök megint kíváncsian dugták össze fejüket és mily nagy volt a közmelegedés és csodálkozás, midőn a „nögyüülő” mintegy átvarázsolva, megijodva látták forgolódni a bájdos Rózsika körül. És ez a bízhetetlennek látszott dolog megtörténte, kábulttá, némává tévé a csodálkozók seregét Ez a csodával határos! mondák. A nögyüülőnek buverével kell bírni, hogy Rózsát meghódította.

Pedig mi volt abban oly bízhetetlen és rendkívüli? Az talán, hogy egy nemes szív — mint a milyen a mi nögyüülönkben van, — melyben a mély érzelem, a valódi szép és jó iránt megint fogékony-ságot és gyöngédséget áruolt el? Vagy az talán, hogy Rózsza, a lélek virágában, az érzelmek tengerében tisztán látott, és az ő tiszta szemei felfedeztek nögyüülönkben egy gyöngyöt, a szívjószág, a lélekfenség drága gyöngyét? Vagy az a rendkívüli, hogy ők egymást megértve önkénytelen elragadtatással nyúltak azon frigy után, mely elborult életüknek a boldogság új napjának feljöttét ígérte?

Oh ezen nincs mit csodálni való semmi! De mit is tud mást a profán világ?!

Elég az hozzá a bilines... a bilines a csók volt Nagyott fordult evvel a sors kereké! Meghozta a jeggyűrűt, a jeggyűrűt a lakodalmat, a lakodalmat... a lakodalmat meg mindent... mindent a mit csak a szív óhajtott és a mi eddig nem volt.

Nagy változást otthon is A kandur, a kanári madár párt kapott. (Az özvegy házi nyúl, nem akart többé frigyre lépni. Öreg volt már.) A kakas jérciket. A pulyka nőtényt és éltek boldogul, szépen összeférve.

Ugorjunk itt át másfél évet az elmondottak után, hogy azon időponthoz juthassak, mikor legelőször tettem Rózsikáéknál látogatást.

Mit mindent nem láttam itt! Egy egész földi mennyországot, boldogsággal. Egy egész gazdagságot! Rózsika ölében szép kis babát. A kalitkában tojásokat, a konyhában kis macskákat, az udvarban csibéket, pulykákat! És ezek:

„Szeliden ott forogtak együtt egymás körül, Egyik a másikának boldogságán örül.”

Hj. Jung Feri.

Naptár.

Január.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
22 Pént.	Vince szrp. v. Vince		10 Nisz. Gergely
23 Szomb.	Bold. Assz. e. Imrike		11 Theodóz apát
24 Vas.	C3 Timót p. v. C3 Timót		12 E Tacián
25 Hétfő.	Pál fordulása Pál ford.		13 Hermit
26 Kedd	Polik. jk. vt Polikárp		14 Raj. és S. vtk.

Felölös szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVAN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nandor.

NYILTTÉR.*)

A január 12-én megjelent „Bácska” című lapnak 4. számában Szivacról érkezett hirre vonatkozólag becsületbeli kötelességünknek tartjuk következőkre reflektálni s nyilatkozni, hogy:

1. A nagykorosmában nem voltunk, mit a kores-máros bizonyíthat.

2. Nemesak egy kath. káplán és tanító, hanem egy róm. kath. kereskedő is volt a társaságban, a ki tulajdonképp vezetőnk vala.

3. Hogy semmiféle „lebuiban” nem voltunk, ké-pesek vagyunk bizonyítékokkal igazolni.

4. A fegyvert illetőleg megjegyezzük: a) nem volt megtöltve! Az utolsó benrekedt patronját egy a vendéglőben levő, jó családból való kereskedő ur még odaérkezettünk (12 órakor) saját fogójával kivette. b) Emilitett fegyvertulajdonos azért, mert az illető vendéglős minden számbaveendő ok nélkül kérelmün-ket (t. i. pénzért sem oszonnát, sem bort nem adott) nem teljesítette, utra készen, fölizgatottságában fegy-verét hevesen a földre verte ezen szavakkal: „No! ily eljárást művelt vendéglős részéről még nem tapasztaltam” — Avval színt ily hevültségben volt társai-val a vendéglőt elhagyva és kocsi-ra szállva haza haj-tottunk.

Kelt Veprovácón 1886. január 20-án.

A három vándort.

* Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Pályázat.

Bács-Bodrogh megye zentai járásba kebelzett Ada mezővárosában 1885. évi december hó 18-án kelt 1058. szám alatt megye törvényhatóságilag jóváhagyott és évi 500 frt. szóval ötszáz forint oszt. ért. fizetéssel egybekötött, **folyó 1886. évi február hó 8-án** Ada község-házánál megtartandó, választás útján betöltendő községi III-ik aljegyzői állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, miszerint a megyei jegyző-vizsgáló szakbizottságtól nyert, a jegyzői teendők viselésére képesítő vizsgálati — avagy az 1871. évi XVIII. t. c. 84. §-a és az 1883. évi I. t. c. 6. §-ban előirt minősítésüket igazoló bizonyítvánnyal felszerelt pályázati kérvényeiket 1886. évi február hó 5-ig bezárólag alulírotthoz annál is inkább benyujtsák, mert ezen határidő letelte után beérkező, vagy kellőleg fel nem szerelt pályázati kérvények figyelembe vételni és az illető pályázók választás alá bocsájtatni nem fognak.

Kelt Zentán, 1886. évi január hó 11-én.

Matkovits Lajos,
szolgabíró.

3-2

Mohol község előjáróságától.

Pályázat.

Mohol község előjárósága részéről közzétetik, miszerint a községi adóiszti állás megüresedvén, választás útján betöltésére **folyó évi március hó 1-ső napja d. e. 9 óra**ig kitétetik.

Ezen állás 500 frtnyi évi fizetéssel lévén javadalmazva, mely a községi pénztár részéről előleges havi részletekben szolgáltatik ki.

Ennek folytán felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint következő okmányokkal felszerelt kérvényeiket alulírott jegyzőhöz címezve **február 28-ig** benyujtsák.

a) Erkölcsi bizonyítvány.

b) Eddigi alkalmazásukat és az azt igazoló bizonyítvány, miszerint a magyar nyelven kívül a szerb nyelvet is tökéletesen bírja.

c) Igazolása annak, miként jegyzői irodában legalább két évet töltött s az adó- és illetékegyek vitelét érti.

d) Bács-Bodrogh megye törvényhatósága által kiállított jegyzői vizsgáról szóló bizonyítvány.

Kelt Moholon, 1886. január hó 8-án.

Mikosevics Antal,
jegyző.

Vén Ferenc,
bíró.

24. sz.
kig. 1886.

Lality község előjárósága.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye törvényhatóságának 1885. évi december hó 17-én 1087/1885. közgy. sz. határozata alapján, Lality község-házának átalakítására ezennel pályázat nyitattik.

Ezen, a jóváhagyott előleges költségvetés szerint 982 frt 56 kban felvett átalakítási munkálat s a szükségelt anyag beszerzése — nyilvános árlejtés útján fog a legolcsóbb vállalkozónak kiadatni.

Felhivatnak tehát árlejtési szándékozók, hogy a költségvetésben felvett s jóváhagyott összegnek megfelelő 10% bánatpénzzel ellátva a nyilvános árlejtés határnapján **f. é. február hó 24-én reggeli 9 órakor** Lality község-házánál megjelenjenek.

Az árlejtés feltételei — a költségvetés és tervrajz — Lality község jegyzői irodájában az árlejtés napjáig, a hivatalos órák alatt betekintheők.

Lalityon, 1886. évi január hó 17-én

Pinterovits János,
jegyző.

Turcsán András,
bíró.

Egy jó házból való 5-6 gymn. oszt. végzett fiatal ember, előnyös feltételek mellett

gyakornokul

felvétetik a terezováci (Slavonia) gyógyszerárban. Német- és szerbnyelv tudása okvetlen szükséges. Bővebben értekezni Magassy László úr gyógyszerárban Terezovácón.

3-1

Hirdetmény.

AZ „ADA-MOHOLYI EGYESÜLT TAKARÉKPENZTÁR”

értesíti részvényeseit, miszerint az 1885-ik évi

RENDES KÖZGYŰLÉSÉT

1886-ik évi február hó 14-én délelőtt 9 órakor,

saját helyiségében tartandja.

Napirend:

1. Elnök választás.
2. Az igazgató és a felügyelő bizottság jelentése.
3. A zárszámadás és a mérleg bemutatása és a felmentvény megadása.
4. A tiszta-nyereménynek mikénti felosztása.
5. A választmány és felügyelő bizottságból kilépő tagok helyett, új tagok választása.
6. Igazgató választás.
7. Az alapszabályoknak esetleges megváltoztatása.
8. Indítványok.

Jegyzet: Az alapszabályok 56. §-a értelmében csak azon részvényesek bírnak szavazati joggal, kik részvényeiket a közgyűlés előtt, 8 napon belül, az e célra kiküldött bizottságnak bemutatják.

Adán, 1886-ik évi január hó 7-én.

A választmány határozatából:

Gyetzay Béla,

választm. tag és jegyző.

3-3

Goitein Lipót,

igazgató.

43. szám.
1886.

Kolluth község előjárósága

Pályázati hirdetmény.

Kolluth község mint testület által szándékba vett és a tekintetes Bács-Bodrogh megye törvényhatósága által 1885. évi október hó 8-án 830. közgy. 1885. szám alatt jóváhagyott és engedélyezett 3 tanteremű iskola és két tanítói lakból álló épületnek újbóli felépítése iránt ezennel pályázat nyitattik.

Az építendő iskola és két tanítói lakból álló épületnek költségei (a téglá, vályog és homok anyagok kivételével, melyeket a község természetben szolgáltat) összesen 7036 frt 13 kban állapítottak meg, melyek felépítése nyilvános árlejtés útján fog a legolcsóbban vállalkozónak kiadatni.

Felhivatnak tehát pályázni szándékozók, hogy a költségvetésben felvett összegnek megfelelő 10% bánatpénzzel vagy óvadékképes papirokkal ellátva a nyilvános árlejtés határnapján v. i. f. évi február hó 22-én reg. 9 órakor Kolluth község-házánál megjelenni iparkodjanak, a hol is a jelzett napon és órában a nyilvános verseny-árlejtés a kerületi szolgabíró ur elnökleite alatt meg fog tartatni.

Az árlejtés feltételei, a költségvetés és a tervrajz Kolluth község-házánál az árlejtés napjáig a hivatalos órákban bármikor betekintheők.

Kolluthon 1886. évi január hó 15-én.

Schwerer Lajos
jegyző.

Urbán Antal
bíró.

(3-2)

Fürdőintézeti vendéglő bérbeadása.

Szabadka sz. kir. város tulajdonához tartozó **Palios** fürdőintézeti nagyvendéglő, mely fürdő Szabadka és Szeged között, Szabadkától hét kilométer távolságban fekszik s minden irányban elágazó vasúttal bir, **f. évi február hó 14-én d. e. 10 órakor** a városi gazdasági osztály hivatalos helyiségében nyilvános árverésen, három — esetleg hat évre haszonbérbe fog adatni.

A bérlemény tárgyát képezi az egész nagyvendéglő, a hozzátartozó italmérsi és ételki-szolgálati joggal, a város tulajdonához tartozó egész fürdő területen, az ujoanan épített nagy ebédlő és az emeletes épületben lévő kávéházi terem.

Kikiáltási ár évi 500 frt.

Árverezők tartoznak jelen árverés biztosítására, annak megkezdése előtt 300 fttot készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban letenni — kellő óvadékkal ellátott zárt ajánlatok is elfogadhatók; — az árverés egyéb feltételei Szigethy József gazdasági tanácsnoknál előzőleg is naponta betekintheők, vidékre pedig kívánatra meg is küldetnek.

Kelt Szabadkán, 1886. évi jan. hó 10-én.

3-1

A városi tanács.

Báli kelmék.

Van szerencsénk a n. é. közönséggel tudatni, hogy

RAKTÁRUNK

BÁLI KELMÉKKEL

oly gazdagon van felszerelve, hogy a n. é. közönség igényeinek teljesen megfelelhettek, u. m.

plüss, bársony, atlasz, surah, merveiloux, selyem illousio, creppe, creplisse, tarlatan és szatin

legnagyobb választékban s a legjutányosabb szabott árak mellett kapható.

A n. é. közönség becses figyelmébe ajánljuk magunkat kiváló tisztelettel

PROSZNITZ MIH. FIAI.

Báli kelmék.